

**Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky
a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici**

1.	ÚVOD.....	3
2.	HAVARIJNÝ STAV.....	5
3.	PREHLAD ZREALIZOVANÝCH PRÁC NA ODSTRÁNENIE HAVARIJNÉHO STAVU	7
4.	ROZSAH PRÁC REKONŠTRUKCIE NÁRODNEJ KULTÚRNEJ PAMIATKY A PREVÁDZKOVÝCH PRIESTOROV ŠTÁTNEJ OPERY V BANSKEJ BYSTRICI.....	9
5.	HARMONOGRAM PRÁC REKONŠTRUKCIE NÁRODNEJ KULTÚRNEJ PAMIATKY A PREVÁDZKOVÝCH PRIESTOROV ŠTÁTNEJ OPERY V BANSKEJ BYSTRICI.....	20
6.	ROZPOČET REKONŠTRUKCIE NÁRODNEJ KULTÚRNEJ PAMIATKY A PREVÁDZKOVÝCH PRIESTOROV ŠTÁTNEJ OPERY V BANSKEJ BYSTRICI.....	21
7.	ZDŮVODNENIE POTREBY A NEVYHNUTNOSTI REKONŠTRUKCIE NÁRODNEJ KULTÚRNEJ PAMIATKY A PREVÁDZKOVÝCH PRIESTOROV ŠTÁTNEJ OPERY V BANSKEJ BYSTRICI	22
8.	ZÁVER	24

1. Úvod

Štátna opera v Banskej Bystrici je štátna príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ktorej hlavným predmetom činnosti je vytváranie podmienok pre vznik a verejné šírenie hudobno-dramatických a koncertných diel. Jej postavenie a povinnosti upravuje Rozhodnutie Ministerstva kultúry SR o zriadení Štátnej opery a vydaní jej zriaďovacej listiny č. MK-1538/1999-1 a Rozhodnutie Ministerstva kultúry SR o doplnení zriaďovacej listiny Štátnej opery č. MK-2244/1999-1 z 3. 11. 1999, č. MK- 12558/2005/29688 z 21. 12. 2005 a č. MK-636/2011-10/1472 z 8. 3. 2011, ktorá vymedzuje základný účel a predmet činnosti.

Štátna opera v Banskej Bystrici sídli v budove, ktorá je národnou kultúrnou pamiatkou zapísanou v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok pod č. 108/1. Ako svoju prvú stavbu ju naprojektoval Ing. arch. prof. Emil Belluš a bola postavená v roku 1929. Dodnes nebola realizovaná rekonštrukcia historickej budovy Štátnej opery v Banskej Bystrici.

Pôvodne mala Štátna opera realizovať verejnú prácu pod názvom *Dostavba a prestavba budovy Štátnej opery v Banskej Bystrici*. Keďže sa nepodarilo z rôznych ekonomických a legislatívnych príčin začať spomínanú verejnú prácu, ktorej zámer vznikol už v roku 2002 a ani do roku 2008 sa nerealizoval, vznikol havarijný stav, ktorý bolo potrebné urýchlene riešiť.

V roku 2002 bol spracovaný stavebný zámer verejnej práce *Dostavba a prestavba budovy Štátnej opery v Banskej Bystrici*, na základe ktorého bola následne vypracovaná projektová dokumentácia pre územné konanie, stavebné povolenie a pre realizáciu stavby. Stavebný zámer bol predložený na štátnu expertízu v marci roku 2005. Z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky bol vrátený ako dokumentácia verejnej práce, na ktorú sa štátna expertíza nevykonáva. Po územnom rozhodnutí bolo vydané stavebné povolenie a právoplatnosť nadobudlo v apríli 2006.

Dostavba a prestavba budovy Štátnej opery v Banskej Bystrici bola v roku 2002 zaradená do Rozvojového programu priorít verejných prác na roky 2003 až 2005 vo finančnom objeme 197,7 mil. Sk a schválená uznesením vlády Slovenskej republiky č.798 zo 17. júla 2002.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 678 zo 7.septembra 2005 bol schválený návrh na začatie obstarávania stavby *Dostavba a prestavba budovy Štátnej opery v Banskej Bystrici* financovanej formou kapitálových výdavkov zo štátneho rozpočtu s predpokladanou obstarávacou cenou stavby 197,7 mil. Sk vrátane DPH a s predpokladaným termínom ukončenia stavebných prác v roku 2007.

Štátna opera vypísala v rámci verejného obstarávania užšiu súťaž na obstaranie zhotoviteľa realizácie verejnej práce *Dostavba a prestavba budovy Štátnej opery v Banskej Bystrici*. Ani jedna z predložených ponúk nevyhovovala požiadavkám určeným obstarávateľom a všetky ponuky presahovali sumu určenú pre verejnú prácu. Z tohto dôvodu Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 298 z 28. 3. 2007 schválila zvýšenie obstarávacej ceny verejnej práce *Dostavba a prestavba Štátnej opery v Banskej Bystrici* o 52,0 mil. Sk na celkovú sumu 249,0 mil. Sk vrátane DPH so začatím výstavby v roku 2008. Nakoľko došlo k navýšeniu sumy a to nad 200 mil. Sk, opätovne požiadala o štátnu expertízu. Z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky dostala Štátna opera v Banskej Bystrici vyjadrenie, že v tomto štádiu verejnej práce už nie je potrebná štátna expertíza.

Následne Ministerstvo kultúry SR po preukázaní splnenia podmienok Úradu pre verejné obstarávanie použilo formu rokovacieho konania bez zverejnenia podľa § 58 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní na výber zhotoviteľa stavby. Opätovne nedošlo k výberu vhodného uchádzača a navyše, zvýšenie cien práce a materiálov sa prejavilo v tom, že opätovne sa vytvoril tlak na zvýšenie ceny verejnej práce. Verejné obstarávanie bolo zrušené.

2. Havarijný stav

V roku 1985 prebehla súťaž na novostavbu divadla, ktorej realizácia sa dodnes neuskutočnila. Situácia sa z roka na rok zhoršovala a v roku 2002 sa vyhrotila do stavu, kedy vznikla potreba rekonštrukcie Štátnej opery. Ani po šiestich rokoch sa nepodarilo dostavbu a prestavbu začať. Po niekoľkých upozorneniach štátnych kontrolných orgánov bola Štátna opera v Banskej Bystrici nútená na základe znaleckých posudkov vyhlásiť havarijný stav.

Do havarijného stavu sa dostali vnútorné prevádzkové priestory opery, nevyhovujúce zázemie, v ktorom sa nachádzajú šatne hercov, orchestrálnych hráčov, baletu, zvukárov a javiskových technikov, priestory garderóby, parochniarskej dielne, orchestrálna jama – rizikové pracovisko, konštrukcia krovu a strešná krytina.

Nebolo možné už dodržať ani minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky na pracoviská (šatne, orchestrálna jama, pracovné priestory bez okien, bez prívodu vzduchu, bez núteného vetrania, bez denného osvetlenia len s umelým osvetlením nezodpovedajúcim platným normám, vlhké steny, opadávajúce omietky). Zamestnanci nemali k dispozícii ani priemerné vybavenie šatní nábytkom na odkladanie odevu a obuvi, sprchy, dostatočný počet umývadiel a dostatočný počet hygienických zariadení. Priestor orchestrálnej jamy ani skúšobne vôbec nezodpovedal priestorovým požiadavkám na ochranu pred hlukom, čo dokázalo aj meranie v roku 2006 prekročením maximálne prípustných limitov kritérií 3. kategórie rizikovej práce. Neboli zabezpečené zákonom predpisované opatrenia na minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky pri ručnej manipulácii s bremenami – nebol výťah ani mechanické zariadenie na manipuláciu s kulisami a garderóbou. Elektroinštalácia potrebná pre osvetlenie a ozvučenie javiska bola privedená z kabíny réžie po povrchu vo viacerých lištách. Tento stav bolo potrebné za každú cenu okamžite riešiť a to z dôvodu neustálej hrozby vyhlásenia zatvorenia divadla zo strany kontrolných orgánov a to predovšetkým Inšpektorátom bezpečnosti práce, Úradom verejného zdravotníctva, správneho orgánu štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu a v neposlednom rade aj stavebným úradom.

V júni 2008 Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v nadväznosti na vyššie uvedené a na základe súdnoznaleckých posudkov začalo havarijnú situáciu Štátnej opery Banská Bystrica okamžite riešiť. Výber zhotoviteľa stavebných prác sa uskutočnil v súlade s § 58 ods.1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní pre nadlimitnú zákazku, rokovacím konaním bez zverejnenia, ktoré bolo použité vzhľadom na to, že uskutočnenie stavebných prác sa zadalo z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať a s prihliadnutím na havarijný stav objektu a pre vzniknutú časovú tieseň, nemohol uskutočniť verejnú alebo užšiu súťaž ani rokovacie konanie so zverejnením. Vybraný bol dodávateľ, ktorý mal najlepšie spracovaný projekt dodávky a hlavne mohol s prácami okamžite začať.

Projektová dokumentácia *Dostavba a prestavba Štátnej opery v Banskej Bystrici* riešila rozsah prác, ktoré boli limitované a ohraničené výškou a dostupnosťou finančných prostriedkov uvoľnených zo štátneho rozpočtu. Neriešila problém komplexne, ale iba v tom čase najnutnejšie potreby Štátnej opery.

Riešením havarijného stavu bolo potrebné zmeniť celkovú koncepciu rekonštrukcie a sústrediť sa na odstránenie havarijného stavu, čo následne vytrhlo z kontextu pôvodného plánu určité práce na niektorých pôvodne plánovaných objektoch.

Havarijný stav určil priority rekonštrukcie, ktoré museli vychádzať z podmienok určených pre odstránenie tohto stavu. Musela byť akceptovaná podmienka neprerušenia činnosti divadla a do úvahy sa musel brať aj fakt, že ide o národnú kultúrnu pamiatku. V súlade s týmito podmienkami sa realizovali v rokoch 2008 – 2010 jednotlivé časti rekonštrukcie a prístavby tak, aby z pohľadu ďalšej rekonštrukcie následne nedochádzalo k zbytočným nákladom a aby funkčné a pre činnosť potrebné priestory nezostali nedostavané, nakoľko finančné prostriedky boli limitované.

Odstránením havarijného stavu sa vyriešili hygienicky nevyhovujúce šatňové priestory hráčov orchestra, zboru a sólistov, vyriešili sa problémy so skúšobňou orchestra a skúšobným javiskom, pracovňou korepetítora, čiastočne problémy priestorov garderóby, orchestrálnej jamy a odstránil sa havarijný stav podkrovia a strechy.

3. Prehľad zrealizovaných prác na odstránenie havarijného stavu

3.1. Rekonštrukcia podkrovia a strechy historickej budovy

Pôvodný stav:

Rozpadávajúca sa strešná krytina ohrozujúca okoloidúcich, krov strechy napadnutý drevokaznou hubou, zatekanie počas dažďa, znehodnocovanie národnej kultúrnej pamiatky – havarijný stav.

Terajší stav:

Opravená strecha a krov v zmysle požiadaviek pamiatkového úradu, vybudovanie šatní pre členov orchestra a baletu, ubytovacích kapacít pre hosťujúcich umelcov.

Efektivita rekonštrukcie:

Zrekonštruovanie strechy na národnej kultúrnej pamiatke – **nevyčísliteľná hodnota.**

Odstránenie havarijného stavu strechy a šatní orchestra, ktoré nespĺňali v historickej budove hygienické predpisy – **nevyčísliteľná hodnota.**

Radikálne zníženie nákladov na ubytovanie hosťujúcich umelcov. Do tejto doby Štátna opera pre hosťujúcich umelcov zabezpečovala ubytovanie hotelového typu. Náklady na ubytovanie sa pohybovali, podľa náročnosti prevádzky a potrieb, v priemere cca **1 000 eur mesačne.** Ubytovacie priestory sú využívané v prevažnej miere pre hosťujúcich umelcov. Jedná sa o 7 jednoposteľových, 2 dvojposteľové izby a apartmán.

3.2. Rekonštrukcia orchestrálnej jamy v historickej budove

Pôvodný stav:

Orchestrálna jama je vyhlásené za rizikové pracovisko. Malý priestor, zlé akustické riešenie z pohľadu orchestrálnych hráčov aj divákov – havarijný stav.

Terajší stav:

Zväčšenie priestorov pre orchester, zlepšená akustika pre hráčov aj divákov.

Efektivita rekonštrukcie:

Odstránenie havarijného stavu – **nevyčísliteľná hodnota.**

Zlepšenie akustiky a hygienických podmienok z pohľadu hluku a tým aj zmiernenie dopadov na zdravie členov orchestra – **nevyčísliteľná hodnota.**

3.3. Výstavba novej budovy

Pôvodný stav:

Budova neexistovala. Požiadavka dostavať ďalšie priestory vznikla z dôvodu, že riešiť havarijný stav v historickej budove len prestavbou a jej rekonštrukciou nebolo možné. Stiesnené priestory neumožňovali realizovať stavbu tak, aby boli príčiny havarijného stavu odstránené.

Terajší stav:

Postavila sa nová budova, ktorá má 6 podlaží a splňa všetky predpoklady pre odstránenie havarijného stavu. Vyriešila mnohé problémy prevádzky a zázemia divadla.

Efektivita rekonštrukcie:

Podľa jednotlivých poschodí:

5. poschodie – orchestrálna skúšobňa s nahrávacím štúdiom, sociálne zázemie pre členov orchestra, sklad hudobných materiálov a hudobných nástrojov. Pôvodná orchestrálna

skúšobňa v historickej budove nevyhovovala akustickým podmienkam pre prácu orchestra a bola rizikovým pracoviskom. Vybudovaním novej skúšobne došlo k zmene kvalitatívnych podmienok, výrazne sa znížil negatívny dopad hluku na zdravie členov orchestra – odstránil sa havarijný stav – **nevyčísliteľná hodnota**. Súčasťou orchestrálnej skúšobne je aj nahrávacie štúdio, ktoré má prioritne slúžiť k nahrávaniu jednak scénickej hudby a jednak k vytváraniu propagačných CD nosičov. V prípadoch, keď orchestr neskúša (zájazdové predstavenia, divadelné prázdniny), je možnosť prenajímať orchestrálnu skúšobňu pre komerčné nahrávanie.

4.poschodie – skúšobné javisko, pracovne pre korepetítorov, sklad kulís, svetelná a zvuková réžia, sociálne zázemie. Vybudovaním skúšobného javiska sa vyriešil problém so skúškami. Do postavenia novej budovy sa skúšalo na javisku alebo v prenajatých priestoroch. Javisko, ktoré má hlavne slúžiť na samotnú produkciu vlastných predstavení, obmedzoval skúšobný proces, ktorý znižoval počet predstavení a tým aj vlastné tržby. Pracovne pre korepetítorov vyriešili problém pôvodného pracoviska pre korepetítorov, ktorá nespĺňala hygienické predpisy z pohľadu nadmerného hluku a nedostatočnej veľkosti miestnosti. Odstránil sa havarijný stav.

3.poschodie – riaditeľstvo, umelecký šéf, ekonomický úsek, umelecká prevádzka, administratíva. Do postavenia novej budovy sídlila administratíva a ekonomický úsek mimo divadelnej budovy v priestoroch vzdialených cca 5 kilometrov. Presťahovaním do nových priestorov sa zlepšila vzájomná komunikácia, operatívnosť.

2.poschodie – šatne sólistov a zboru. Pôvodné priestory nespĺňali hygienické normy (jedno hygienické zariadenie pre cca 100 zamestnancov, žiadne sprchy). Odstránil sa havarijný stav.

1.poschodie – vrátnica, návštevná miestnosť, divadelná kaviareň.

Suterén – sklad kostýmov hraných inscenácií, údržba, pracovňa. Do postavenia novej budovy boli skladové priestory mimo divadelnej budovy a kostýmy bolo treba na každé predstavenie voziť z dielni vzdialených 5 kilometrov.

Doteraz vykonané práce v Štátnej opere priniesli na jednej strane vyriešenie akútneho havarijného stavu, ale na druhej strane odkryli ďalšie potreby celkovej rekonštrukcie. Z pôvodného zámeru rekonštrukcie a dostavby sa z dôvodu havarijného stavu a prideleného množstva finančných prostriedkov zrealizovala len časť plánovaných prác. Pôvodne určené finančné prostriedky stačili len na vyriešenie havarijného stavu.

Od tejto doby vznikli ďalšie a budú aj naďalej vznikať akútne problémy. Štátna opera sídli v Národnom dome – národnej kultúrnej pamiatke, ktorý bol postavený ešte v roku 1929. Pri realizácii odstránenia havarijného a odstránenia nesúlady s normami STN sa ukázalo množstvo ďalších nových problémov, ktoré vytvárajú akútnu požiadavku na rekonštrukciu. Najoptimálnejším a najefektívnejším riešením je zrealizovať celkovú rekonštrukciu národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici.

Uznesením vlády SR č. 459 zo dňa 6. júla 2011 bol schválený rozvojový program priorít verejných prác Komplexnej rekonštrukcie Štátnej opery na roky 2012 -2014.

Uznesením vlády SR č. 95 zo dňa 25. februára 2015 Vláda uložila ministrovi kultúry pokračovať v druhej etape rekonštrukcie budovy Štátnej opery.

4. Rozsah prác Rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici

Urbanistické riešenie

Návrh riešenia je podmienený existujúcou urbanistickou situáciou komplexu Štátnej opery. Čiastočne zrealizovaná dostavba v uličnej preluche sa snaží rešpektovať priestorový koncept ulice, dopĺňa ho, vo svojej stavebnej čiare, ulicu dokončuje a napriek dotyku s historickým komplexom profesora Belluša nevytvára zbytočný kontrast a konfrontáciu, naopak celý areál urbanisticky i architektonicky zkompaktňuje a dopĺňa. Konečným riešením a urbanistickou definitívou tejto časti CMZ BB bude dostavanie preluky oproti dostavbe opery. Prepojenie medzi Švantnerovou a Cikkerovou ulicou nenahrádza pôvodnú obslužnú komunikáciu Národnej ulice. Je riešené so zámerom neumŕtviť tento priestor, ale v rozumnej a odôvodnenej miere ho dôstojne zapojiť do organizmu mesta (materiálové riešenie, pešia komunikácia, sadové úpravy, dizajn malej architektúry, osvetlenie a pod.).

Architektonické riešenie

1.) Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky

Cieľom rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky je jej rekonštrukcia, zlepšenie prostredia pre divákov i zamestnancov, zefektívnenie činnosti divadla a prevádzky zrekonštruovaných priestorov s rešpektovaním pôvodnej koncepcie architekta Belluša. Ako priestoru s rovnou podlahou divadla, technicky je možné zabezpečiť konštrukciu stupňovitej podlahy pomocou manuálneho prípadne elektrického zasúvania, odsúvania celej diváckej plochy.

Rekonštrukcia fasád bude bez zásahov do architektonického tvaroslovía (tz. že výplne fasádnych otvorov, ktoré sú v technicky dezolátnom stave, všetky architektonické prvky fasády budú zrekonštruované a prípadné chýbajúce detaily budú doplnené. Taktiež kamenné travertínové obklady budú zrekonštruované a v prípade potreby nahradzané rovnakým materiálom.

2. Dokončenie podkrovia Národný dom:

Priestory podkrovia sú ukončené a slúžia pre ubytovanie hosťujúcich umelcov Štátnej opery. V Hoteli Národný dom nie je však výťah, ktorý má byť vybudovaný až do podkrovia.

3. Spevnené plochy, komunikácie a malá architektúra a sadové úpravy:

Súčasťou spevnených plôch budú pešie komunikácie, prístupová dopravná komunikácia pre zásobovanie Štátnej opery a Hotela Národný dom ako i obsluhu pre obyvateľov priľahlých objektov, plochy nádvoria medzi ŠO a ND a časť nádvoria medzi objektmi Cikkerova 4 a Švantnerova 1. Pešia komunikácia (s parametrami pre osoby so zníženou pohybovou schopnosťou) bude vybudovaná od Národnej ulice s napojením na prístupovú rampu do objektu, určenú pre imobilných návštevníkov. Súčasťou bude ďalej malá architektúra (prístrešky pre kontajnery, oplotenie a uličné kvetináče). Povrchy budú materiálovo prispôsobené NKP.

Zhodnotenie umelecko-historického stavu hlavného objektu

Komplex Národný dom v Banskej Bystrici – stavba so širokým spoločenským poslaním, je ranné dielo významného slovenského architekta Emila Belluša zrealizované v rokoch 1927-1929. Talent mladého začínajúceho architekta sa tu naplno prejavuje v architektonicko-výtvarnom riešení. Priestorové kvality divadelnej sály so vstupným foyer, kaviarenskej a reštauračnej časti, jednotné čisté architektonické tvaroslovie exteriéru a interiéru, riešenie architektonického detailu, hovorili o príchode silného talentu na slovenskú architektonickú scénu. Dielo sa svojím významom radí medzi významné diela začínajúcej funkcionalistickej architektúry na Slovensku. Prevádzkové a technické riešenie budovy už na začiatku jej užívania vykazovalo isté nedostatky. Podlžnosti po funkčnej a prevádzkovej stránke sa riešili neskoršími prestavbami rôznej kvalitatívnej úrovne.

K prvej čiastočnej adaptácii sa pristúpilo v roku 1930 keď boli prevádzkové a komunikačné vzťahy zmenené tak ako ich poznáme dnes. V päťdesiatych rokoch boli bez konzultovania s pôvodným autorom na budove realizované menšie prístavby a prestavby. Ďalšia revitalizácia budovy (resp. rekonštrukcia), ktorú si vyžaduje jej súčasný dezolátny stav aj súčasné diametrálne odlišné nároky na funkčné, prevádzkové, technické a technologické parametre, musí s citom prehodnotiť jeho bývalé i nutné budúce zmeny a zároveň pochopiť všetky architektonické a výtvarné kvality Bellušovho diela a nechať ich zaskviť sa vo svojej pôvodnej podobe. Komplex Národný dom patrí dnes z viacerých hľadísk k novodobej histórii mesta. V jeho priestoroch sa odohrali historické udalosti prvoradej dôležitosti, ktoré z neho činia i pamiatku národnú a historickú a nie len architektonickú. Pamiatková (alebo umelecko-historická) hodnota objektu je daná architektonickým výrazom budovy, jej hmotopriestorovým členením a detailami exteriéru i interiéru. (S použitím materiálu: Dr. Klára Kubičková: Emil Belluš Banská Bystrica a Národný dom, Projekt, 4/1999).

Špecifikácia rekonštrukčných a stavebných prác

Členenie stavby na jednotlivé časti

Stavebné objekty na Národnej ulici:

- SO 01 Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky - stavebná časť
- PS 01 Divadelná technika
- SO 02 Interiér a exteriér národnej kultúrnej pamiatky
- SO 03 Dokončenie podkrovia nad Národným domom –výťah
- SO 04 Vonkajšia kanalizácia a vodovod Národná ulica
- SO 05 Spevnené plochy, komunikácie, malá architektúra
a sadové úpravy Národná ulica

Stavebné objekty na Jegorovovej ulici:

- SO 06 Dostavba a rekonštrukcia skladov a výrobných dielní
- SO 07 Vonkajšia kanalizácia a vodovod Jegorovova ulica
- SO 08 Spevnené plochy, komunikácie a sadové úpravy Jegorovova ulica

Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky Štátnej opery (SO 01) na Národnej ulici:

1.podzemné podlažie: v priestore pred a pod javiskom v zadnej časti budovy bude umiestnená orchestrálna jama so skladom hudobných nástrojov a skladom aktuálneho notového materiálu, ďalej šatne a sklady stavačov, osvetľovačov a zvukárov, šatňa šepkárov, sklad rekvizít. V priestore pod hľadiskom bude strojovňa VZT, inštalačná dielňa, krajčírska dielňa, sklady parochní, šatne príslušných zamestnancov a hygienické zariadenia. V rámci orchestrálnej jamy sa vybuduje mechanické prekrytie orchestrálnej jamy, ktoré bude zároveň variabilnou podlahou javiska.

1. nadzemné podlažie:

- javisko s príslušnou divadelno-umeleckou technológiou,
- rekonštruované povrazisko,
- šatne na rýchly prevlek, maskérne, čakárne hercov, inšpicient, sklad kulís s manipulačným priestorom, hygienické zariadenia,
- prístup pre kontajnerový prísun a odsun kulís,
- kompletne zrekonštruované hľadisko (technicky, technologicky, akusticky a interiérové),
- vstupné priestory,
- foyer a priestor pre prvú pomoc,
- hygienické zariadenia aj pre imobilných návštevníkov,
- protipožiarne technológie (pretlakové vzduchotechnické zariadenia, protipožiarne opona, zariadenia na odvod dymu a pod.)

Súčasný stav objektu v prípade požiaru s najväčšou pravdepodobnosťou znamená ohrozenie životov návštevníkov i zamestnancov v značnom rozsahu.

2. nadzemné podlažie:

- šatne sólistov a baletu,
- administratívne priestory pre režiséra, dramaturga, dirigentov a inšpicientov,
- balkón pre návštevníkov,
- nové povrazisko, nové šatne pre balet a WC vybudovaním nadstavby miestnosťami za javiskom,
- salónik VIP s kuchynkou a zázemím.

3. nadzemné podlažie:

- zvuková a svetelná technika,
- WC muži a ženy,
- nové povrazisko.

4. nadzemné podlažie:

- baletná sála,
- denná miestnosť baletu,
- šatne baletu,

- hygienické zariadenia pre ženy a mužov

5. nadzemné podlažie – podkrovie:

- miestnosť pre maséra,
- sklad,
- podkrovie nad hľadiskom a javiskom bude dispozične a technicky prehodnotené, z časti využívané ako strojovňa VZT.

Divadelná technika (PS 01)

V rámci divadelnej techniky je riešená kontajnerová preprava kulís z Jegorovovej ulice, mechanické uzatvorenie orchestrálnej jamy, javisko a povrazisko, elektroakustické ozvučenie, mechanika a motorické pohony, scénická mechanika, komunikačný systém, videoprojekcia, laserová technika, divadelná letková technológia, ozvučenie, svetelná technika a komunikačný systém.

Interiér a exteriér národnej kultúrnej pamiatky (SO 02)

Snahou je v maximálnej miere interiér a exteriér repasovať (odstrániť sekundárne nátery na drevených a kovových častiach, zakonzervovať, obnoviť nátery drevených a kovových častí. Nenávratne poškodené časti interiéru nahradiť tvarovými, materiálovými a rozmerovými kópiami. Zachovávať u repasovaných okien, dverí pôvodné kovanie a zasklenie a rozmery. Rozsah prác je podrobne stanovený v dokumentácii *Inventarizácia hodnotových prvkov a detailov* vypracovanej Ing. arch. Ivanom Gojdičom, ktorá bude tvoriť súčasť projektovej dokumentácie *Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici*.

Dokončenie podkrovia nad Národným domom - výťah (SO 03)

Potrebné je vybrať dva železobetónové stropy v mieste výťahu, dokončiť výťahovú šachtu, nainštalovať výťahovú technológiu a elektrickú prípojku s riadiacim rozvádzačom výťahu.

Vonkajšia kanalizácia a vodovod Národná ulica (SO 04)

Je situovaná z východnej strany národnej kultúrnej pamiatky v mieste prepojenia medzi Švantnerovou a Národnou kultúrnou pamiatkou:

- nová kanalizácia pre odvedenie splaškových a dažďových vôd z historickej budovy Štátnej opery,
- nový vodovod pre budovu národnej kultúrnej pamiatky.

Spevnené plochy, komunikácie malá architektúra a sadové úpravy Národná ulica (SO 05)

Sú situované z východnej strany národnej kultúrnej pamiatky v mieste prepojenia medzi Švantnerovou ulicou a Národnou kultúrnou pamiatkou. Rozsah stavebného objektu SO 05:

- spevnené plochy a komunikácie,
- komunikácie pre peších,
- malá architektúra a sadové úpravy.

Dostavba a rekonštrukcia skladov a výrobných dielní (SO 06):

Skladové a výrobné priestory sa nachádzajú 5 kilometrov od budovy Štátnej opery na Jegorovovej ulici číslo 20.

Existujúce stavebné objekty a súčasný stav:

- Administratívna budova.
- Výrobná hala 1: krajčírka dielňa, pracovisko propagácie, sklady, sklad fundusu, WC, kotolňa.
- Výrobná dielňa 2: stolárska, maliarska a zámočnícka dielňa, sklady, WC a regulačná stanica plynu.
- Sklad reziva.
- Garáže pre osobné autá, autobusy a nákladné motorové vozidlá.
- Vrátnica.
- Unimobunky.

Na Jegorovovej ulici sa nachádzajú výrobné dielne pre výrobu kulís, krajčírsku dielne na výrobu kostýmov, pracovisko propagácie, doprava a sklady kostýmov, kulís a reziva. Pôvodné budovy sú postavené v 70-tych rokoch, neboli rekonštruované, počas ich prevádzky dochádzalo len k nevyhnutným opravám. Budovy nespĺňajú hygienické a teplotnícké podmienky vrátane statických porúch.

Výrobné priestory a sklady sú oceľové haly s nezatepleným plechovým opláštením. Strecha je z vlnitého plechu, cez ktorý dochádza k častému zatekaniu. Nespĺňajú zásadné teplotnícké a protipožiarné podmienky.

Okná sú pôvodné oceľové. Sklad reziva je oceľová hala staticky nevyhovujúca bez ochrany bleskozvodom. Nespĺňa podmienky PO.

Administratívna budova je dvojpodlažná s oceľovými oknami. Taktiež nebola rekonštruovaná.

V areáli sa nachádzajú aj železobetónové garáže pre osobné motorové vozidlá, strecha bola zrekonštruovaná v roku 2018. Garáže pre nákladné vozidlo a autobusy sú v dobrom technickom stave.

Vrátnica je vybudovaná z kontajnerov v roku 2015 a je v dobrom technickom stave.

Zdrojom tepla je plynová kotolňa s regulačnou stanicou plynu, ktorá vykuruje krajčírsku dielne, propagáciu, časť skladov a administratívnu budovu. Plynovými infražiaricmi sú vykurované zámočnícka, maliarska a stolárska dielňa. Vrátnica je vykurovaná elektricky. Ostatné budovy nie sú vykurované.

Štátna opera z dôvodu nedostatku skladovacích plôch je nútená si dlhodobo prenajímať skladové priestory na Zvolenskej ceste v Banskej Bystrici. Taktiež transportný proces kulís medzi Štátnou operou a skladmi je z hľadiska stiesnených dopravných a prevádzkových pomerov na Švantnerovej ulici pracovne nevyhovujúci, veľmi namáhavý a časovo náročný. Pracovná činnosť garderóby – proces prania, sušenia a žehlenia kostýmov je z dôvodu nedostatku pracovného miesta vykonávaný v suterénnych priestoroch Štátnej opery. Tieto priestory nie sú prirodzene vetrané a v zmysle hygienických a požiarňých predpisov sú

nevhodné a kapacitne sú nevyhovujúce. Miestnosti sú preplnené kostýmami, ktoré sa nachádzajú aj v únikových chodbách. Na základe týchto skutočností vznikla nevyhnutná potreba výstavby novej haly na Jegorovovej ulici v rozsahu:

a. výstavba novej haly na Jegorovovej ulici:

- administratívna časť,
- garderóba – práčovňa, sušiareň a sklad kostýmov,
- kontajnerový systém kulís,
- sklady.

b. výrobné dielne a sklady - rekonštrukcia stiech, obvodových stien, okien a dverí, WC, elektroinštalácie, slaboprúdu, vody a kanalizácie.

Vonkajšia kanalizácia a vodovod Jegorovova ulica (SO 07)

Vodovod je v havarijnom stave, potrubie je skorodované, často dochádza k jeho poruchám, je nevyhnutná jeho obnova.

Kanalizácia dažďová a splašková: havarijný stav, dochádza k častým poruchám, je nevyhnutná jej obnova.

Rozvod plynu: v roku 2017 z dôvodu havarijného stavu bol realizovaný nový rozvod strednotlakového a nízkotlakového plynovodu.

Spevnené plochy, komunikácie a sadové úpravy Jegorovova ulica (SO 08)

Spevnené plochy sú betónové, pôvodné a je nutná ich rekonštrukcia.

Stavebné a technické riešenie

Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky Štátnej opery – historická časť

Hlavným cieľom rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky je jej obnova do podoby naprojektovanej Prof. Ing. arch. Emil Bellušom a zachovanie všetkých prvkov a detailov v zmysle inventarizácie z roku 2009.

SO 01 Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky

Lokalitný program rekonštrukcie NKP

- sanácia obnaženej výstuže železobetónových konštrukcií exteriér,
- odstránenie exteriérových omietok, oprava zvetraného muriva a nové omietky exteriér,
- repasácia a výmena kamenných obkladov exteriér,
- výmena a repasácia pôvodných okenných a dverných výplní,
- výmena a repasácia pôvodných zámočníckych a klampiarskych konštrukcií,
- rekonštrukcia piatich terás,
- rekonštrukcia vonkajších dažďových zvodov,
- rekonštrukcia striech (časti striech, ktoré neboli rekonštruované od roku 2010),
- podlahy, povrchové úpravy, omietky,
- elektroinštalácia, slaboprúdové rozvody,
- protipožiarne zabezpečenie stavby,
- zdravotná technika, rozvody vody, kanalizácie,
- ústredné kúrenie, kotolňa a MaR,
- vzduchotechnika a klimatizácia hľadiska a javiska, prevádzkových priestorov a kancelárií, odvod splodín.

PS 01 Divadelná technika

PS 01 divadelná technika:

PS 01.1 divadelná technika

PS 01.2 mechanické uzatvorenie orchestriska

PS 01.3 mechanika a motorické pohony

PS 01.4 scénická mechanika

PS 01.5 elektroakustické ozvučenie

PS 01.6 komunikačný systém

PS 01.7 videoprojekcia

PS 01.8 svetelná technika.

SO 02 Interiér a exteriér národnej kultúrnej pamiatky

Podkladom pre vypracovanie projektovej dokumentácia interiéru a exteriéru v budove národnej kultúrnej pamiatky je projekt Inventarizácie hodnotových prvkov a detailov, ktorý

vypracoval Ing. arch. Ivan Gojdič. Projekt *Inventarizácie hodnotových prvkov a detailov* bol vypracovaný na základe požiadavky Krajského pamiatkového úradu V Banskej Bystrici a musí byť v plnej miere rešpektovaný. Snahou je v plnej miere zachovať umelecko-historickú hodnotu budovy, ktorú tvoria aj prvky interiéru v materiáloch: kameň, kov, drevo, sklo, murivo a omietky a umelecké diela hlavne v priestoroch:

- vstupná časť a foyer,
- Bohéma klub,
- hľadisko s balkónmi,
- javisko,
- schodištia, chodby,
- skúšobňa a baletná sála,
- sociálne zariadenia,
- priestory VIP.

SO 03 Dokončenie podkrovia nad Národným domom – výťah:

Na základe požiadavky vlastníka Hotela Národný dom Mesta Banská Bystrica je potrebné vybudovať presklený výťah v zrkadle existujúceho schodišťa hotela a tým vytvoriť prepojenie medzi hotelom a ubytovacou časťou podkrovia nad hotelom. Výťah bude 7 podlažný.

Stavebné práce pozostávajú z:

- vybúrania železobetónovej stropnej dosky suterénu a podkrovia,
- dodávky a montáže preskleného výťahu,
- elektrickej prípojky a riadiaceho rozvádzača výťahu.

SO 04 Vonkajšia kanalizácia a vodovod Národná ulica:

- rieši odvedenie dažďových a splaškových vôd do kanalizácie na Švantnerovej ulici,
- rieši prípojku vody na Švantnerovej ulici.

SO 05 Spevnené plochy, komunikácie, malá architektúra a sadové úpravy Národná ulica

- rieši priestor prístupný zo Švantnerovej ulice pre zásobovanie Hotela Národný dom, Štátnej opery ako aj prístup ku garážam a dvora bytového komplexu.

SO 06 Dostavba a rekonštrukcia skladov a výrobných dielní (na Jegorovovej ulici)

6.1 Administratívna budova (parcelné číslo 642/108) bude zrekonštruovaná v rozsahu:

- oprava izolácie proti vode a vlhkosti,
- výmena okien, dverí a presklenej steny budovy,
- zateplenie budovy,
- výmena podláh.

6.2 Výrobná hala 1 (parcelné číslo 642/105) (krajčírka dielňa, pracovisko propagácie, sklady, sklad fundusu, WC, kotolňa) je stávajúca budova, ktorá bude zrekonštruovaná v rozsahu:

- demontáž pôvodných exteriérových stien a montáž zateplených stien (napríklad systému TRIMO),
- demontáž strechy a montáž zateplenej strechy,
- podlaha nová pancierová železobetónová v skladoch,
- okenné výplne nové plastové,
- dverné a bránové výplne nové kovové,
- komplexná rekonštrukcia stavebných konštrukcií krajčírskych dielní, skladov, propagácie a sociálnych zariadení,
- nová elektroinštalácia voda, kanalizácia a kúrenie,
- skladové priestory budú mať novú pancierovú železobetónovú podlahu,
- rozšírenie vykurovacej kapacity kotolne o 1 kotol a novú reguláciu a meranie,
- statika objektu.

6.3 Výrobná dielňa 2 (parcelné číslo 642/104) (stolárska, maliarska a zámočnícka dielňa, sklady, denná miestnosť, šatne, archív, WC a regulačná stanica plynu) je stávajúca budova, ktorá bude zrekonštruovaná v rozsahu:

- demontáž pôvodných exteriérových stien a montáž zateplených stien (napríklad systému TRIMO),
- demontáž strechy a montáž zateplenej strechy,
- podlaha nová pancierová železobetónová,
- okenné výplne nové plastové,
- dverné a bránové výplne nové kovové,
- komplexná rekonštrukcia stavebných konštrukcií priestorov - denná miestnosť, šatne, archív, WC,
- nová elektroinštalácia, voda, kanalizácia a plynoinštalácia,
- rekonštrukcia plynových infražiarichov,
- statika objektu.

6.4 Sklad reziva bude zrekonštruovaný v rozsahu:

- demontáž pôvodných exteriérových stien a montáž zateplených stien (napríklad systému TRIMO),
- demontáž strechy a montáž zateplenej strechy,
- statika objektu,
- protipožiarne zabezpečenie.

6.5 Garáže pre osobné autá (parcelné číslo 642/104) budú zrekonštruované v rozsahu:

- bránové výplne nové kovové,
- rekonštrukcia omietok
- rekonštrukcia elektroinštalácie.

6.6 Garáže pre autobusy a nákladné motorové vozidlá (parcelné číslo 642/103) budú zrekonštruované v rozsahu:

- rekonštrukcia strechy,
- rekonštrukcia omietok,
- rekonštrukcia elektroinštalácie.

6.7 Unimobunky (parcelné číslo 642/10) sa nevyužívajú z dôvodu havarijného stavu a budú sanované s likvidáciou na autorizovanej skládke.

6.8 Výstavba novej haly pre garderóbu, kontajnerovú prepravu kulís a sklad:

- garderóba dvojpodlažné kancelárske a prevádzkové priestory: práčovňa, sušiareň, žehliareň a sklady kostýmov,
- šatne, denná miestnosť, sprchy a WC,
- kontajnerová preprava kulís,
- sklady (presťahovanie skladov na Zvolenskej ceste – sklad v prenájme), hala bude zateplená (steny a strecha), okná plastové, brány ocelové, podlahy keramické a železobetónové pancierové. Prípojka vody, kanalizácie, električky, plynu a kúrenia.

Vykurovanie haly:

- v časti garderóba bude z existujúcej kotolne rozšírením kapacity o 1 kotol,
- v časti sklady a preprava kulís plynovými infražiaričmi.

SO 07 Vonkajšia kanalizácia a vodovod Jegorovova ulica

Existujúca vonkajšia kanalizácia je stará, dochádza k jej častým poruchám a tým aj k nevyhnutným opravám počas ktorých je nefunkčná. To má neželaný vplyv na prevádzku výrobných dielní a skladov. Z tohto dôvodu je potrebné realizovať novú dažďovú a splaškovú kanalizáciu v areáli skladov a výrobných dielní Štátnej opery. Navrhovaný materiál je PVC priemeru 500 mm a 300mm. Šachty železobetónové.

Existujúci vodovod je taktiež starý, dochádza k jej častým poruchám a tým aj k nevyhnutným opravám počas ktorých je nefunkčný. To má taktiež neželaný vplyv na prevádzku výrobných dielní a skladov. Z tohto dôvodu je potrebné realizovať nový vodovod v areáli skladov a výrobných dielní Štátnej opery. Navrhovaný priemer je 150 mm.

SO 08 Vonkajšie spevnené plochy, komunikácie a sadové úpravy Jegorovova ulica

Existujúce spevnené plochy v areáli skladov a výrobných dielní Štátnej opery sú asfaltové a čiastočne betónové, v havarijnom stave, ktorý je zapríčinený ich vekom ako aj častými rozkopávkami (poruchy rozvodov vody a kanalizácie). Navrhované riešenie:

- vybúranie a likvidácia existujúcich konštrukcií,
- výkop zeminu pre nový násyp v hrúbke 750mm,
- násyp v hrúbke 750mm so zhutnením po vrstvách maximálne 250 mm pre kategóriu

- ťažkých vozoviek s pomerom zhutnenia E_{df2} minimálne 80 Mpa, pomer menší alebo rovný 2,5,
- asfaltový kryt v konštrukcii pre ťažké vozovky (celková plocha je 3.351 m²).

5. Harmonogram prác Rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici

Rámcový časový harmonogram verejnej práce:

- vypracovanie projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie a povoľovacie konania pre stavbu 2019 – 2020
- verejné obstarávanie 2020
- výstavba 2021 – 2024
- kolaudácia 2025

Vzhľadom na to, že ide v rozhodujúcich objemoch najmä o rekonštrukčné práce existujúceho objektu národnej kultúrnej pamiatky je nevyhnutné realizovať stavebné práce obmedzujúce prevádzku najmä počas divadelných prázdnin. Časový harmonogram prác bude prispôbosený produkcii predstavení, v snahe skrátiť nevyhnutnú výluku historickej budovy na minimum.

Stavebné práce statického charakteru v javiskovej časti si v nevyhnutnom čase vyžadujú odstavenie prevádzky a preto budú realizované v čase divadelných prázdnin. Počas výstavby bude nevyhnutné v čase prevádzky historickej budovy zabezpečiť prístup návštevníkov, účinkujúcich a ostatného obslužného personálu, ďalej prísun kulís (ako ťažiskové zásobovanie), zásobovanie prevádzky hotela Národný dom, zásobovanie prevádzok bežnými kancelárskymi a hygienickými potrebami a odvoz odpadkov. Prísun a odsun kulís bude riešený cez Švantnerovu ulicu, taktiež ostatné zásobovanie, vrátane odvozu odpadkov.

V analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy je uvedený rozpočet rekonštrukcie na roky 2019 – 2022, pričom prostriedky z roku 2022 budú čerpané aj v nasledujúcich dvoch rokoch 2023 – 2024 v zmysle §8 ods. 4 zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V roku 2025 bude prebiehať kolaudácia a nebude čerpanie, keďže v zmysle zákona už ani byť nemôže.

6. Rozpočet Rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici

Celé financovanie tejto verejnej práce je uvažované výlučne zo štátneho rozpočtu s realizáciou a čerpaním v rokoch 2019 až 2022. Predpokladané čerpanie finančných prostriedkov na jednotlivé roky v týchto objemoch:

v roku 2019	180 000,00 € spolu s DPH
v roku 2020	8 000 000,00 € spolu s DPH
v roku 2021	12 000 000,00 € spolu s DPH
v roku 2022	9 800 000,00 € spolu s DPH
<hr/>	<hr/>
celkom	29 980 000,00 € spolu s DPH.

Podrobný rozpočet - Príloha k materiálu

7. Zdôvodnenie potreby a nevyhnutnosti Rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici

Doteraz vykonané práce v Štátnej opere priniesli na jednej strane vyriešenie akútneho havarijného stavu, ale na druhej strane odkryli ďalšie potreby celkovej rekonštrukcie. Z pôvodného zámeru rekonštrukcie a dostavby sa z dôvodu havarijného stavu a prideleného množstva finančných prostriedkov zrealizovala len časť plánovaných prác. Pôvodne určené finančné prostriedky stačili len na vyriešenie havarijného stavu. Od tejto doby vznikli ďalšie akútne problémy a budú aj naďalej vznikať. Štátna opera sídli v Národnom dome – národnej kultúrnej pamiatke, ktorý bol postavený ešte v roku 1929. Pri realizácii odstránenia havarijného stavu sa ukázalo množstvo ďalších nových problémov, z ktorých vyplýva, že najoptimálnejším a najefektívnejším riešením je zrealizovať celkovú rekonštrukciu národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici.

Navrhovanou Rekonštrukciou národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici dôjde k obnove národnej kultúrnej pamiatky, ktorá je zapísaná v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok pod č. 108/1. Ako svoju prvú stavbu ju naprojektoval Prof. Ing. arch. Emil Belluš, postavená bola v roku 1929. Od vtedy až do teraz nebola realizovaná žiadna komplexná obnova historickej budovy Štátnej opery. Boli realizované opravy a rekonštrukcie tých častí historickej budovy, ktoré sa dostali do havarijného stavu.

K realizácii celkovej rekonštrukcie nás nútia, okrem hrozby vzniku spomínaného nového havarijného stavu, aj nasledovné skutočnosti a potreby:

1. Prepojenie technologických častí novovzniknutých priestorov s priestormi v historickej budove, nie je vo veľkej časti kompatibilné v zmysle nových noriem a vyhlášok.
2. Komplexné vyriešenie prevádzkových priestorov ŠO na dlhé obdobie.
3. Pripomienky a upozornenia Pamiatkového úradu vzhľadom na ochranu národnej kultúrnej pamiatky.
4. Pripomienky a upozornenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva na nevyhovujúce pracovné prostredie (zatečené a plesnivé omietky od častých porúch splaškovej kanalizácie) a nevyhovujúce pracovné postupy pri navážaní a odvážaní kulís.
5. V historickom objekte postupne zlyhávajú:
  - protipožiarne zariadenia, napríklad požiarne opona je nevyhovujúca, (chýbajú protipožiarne technické zariadenia napr. zariadenia na odsávanie dymu z hľadiska a vstupného vestibulu), v prípade vzniku požiaru hrozí mimoriadne vážne nebezpečenstvo ohrozenia života návštevníkov ako i zamestnancov opery vo veľkom rozsahu,

- bezpečnostný systém,
  - rozvod inžinierskych sietí vody a kanalizácie (zápach z kanalizácie v budove),
  - elektroinštalácia a slaboprúdové rozvody,
  - divadelná technológia a osvetlenie,
  - sedadlá v hľadisku,
  - zrekonštruované hygienické zariadenia návštevníkov sú napojené na zlyhávajúce staré rozvody.
6. Samotná historická budova Štátnej opery nutne potrebuje rekonštrukciu z nasledovných dôvodov:
- obnaženie a korodovanie výstuže v exteriéri na nosných železobetónových konštrukciách budovy,
  - život chodcov ohrozuje opadávajúca vonkajšia omietka a vonkajšie travertínové obloženie stĺpov nástupného portálu,
  - všetky terasy (je ich päť) sú v havarijnom stave, ich izolácie a oplechovania sú nefunkčné, stavebné konštrukcie sa rozpadávajú,
  - zatekaním na jednej terase došlo k poklesu kamenného trámu – statická porucha,
  - pôvodné drevené okná a dvere sa rozpadávajú a sú nefunkčné.
7. Vytvorením nových skladových priestorov a rekonštrukciou výrobných dielní by sa eliminovali škody na štátnom majetku (umelecké kostýmy, rekvizity, nábytok) a zároveň by sa vytvorili pracovné podmienky v súlade s platnou legislatívou v oblasti bezpečnosti pri práci a hygienickými normami pre zamestnancov.
8. Zníženie prevádzkových nákladov na:
- tepelné straty vykurovania (budovy sú nezateplené),
  - prenájom skladových priestorov na Zvolenskej ceste.

8. Záver

Štátna opera oslávi v roku 2019 svoje 60. výročie. Počas celej svojej existencie patrila medzi popredné umelecké telesá so schopnosťou dôstojne reprezentovať slovenské operné umenie ako doma, tak aj v zahraničí. Napriek všetkým umeleckým úspechom je divadlom, ktoré ako jediné ešte neprešlo komplexnou rekonštrukciou svojej sídelnej budovy.

Štátna opera je neodmysliteľnou súčasťou kultúrneho a spoločenského života a to nielen v regióne v ktorom sídli, ale aj v celoslovenskom kontexte. Má svoju históriu, počas ktorej poskytovala a aj v súčasnosti poskytuje umelecké vyžitie širokej verejnosti a zabezpečuje uplatnenie pre absolventov umeleckého školstva. V rámci pomaly sa rozvíjajúceho turizmu, ktorý je a bude dôležitý pre tento región Slovenska, poskytuje turistom príjemné stretnutia a umelecké zážitky.

Rekonštrukciou národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici pribudne na Slovensku dôstojný stánok kultúry, ktorý bude reprezentovať kultúrnosť slovenského národa a jeho úctu k histórii.

Cieľom obnovy kultúrnej pamiatky je vytvorenie kultúrneho, estetického, hygienicky neškodného a bezpečného prostredia. Bude znamenať zlepšenie podmienok pre udržanie a rozvoj spoločenského a kultúrneho života v meste Banská Bystrica určeného pre širokú verejnosť. Zabezpečí bezbariérový prístup do budovy Štátnej opery pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Prinesie výrazné zlepšenie podmienok pre umeleckú činnosť domácich a hosťujúcich umelcov.

Ministerstvo kultúry SR zabezpečí vypracovanie analýzy, ktorej predmetom bude posúdenie projektu *Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky a prevádzkových priestorov Štátnej opery v Banskej Bystrici* z hľadiska pravidiel v oblasti štátnej pomoci. V prípade, ak z analýzy vyplynie, že predmetom podpory bude hospodárska činnosť, projekt bude realizovaný v súlade s pravidlami v oblasti štátnej pomoci a so zákonom č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci).